

Beantwoording vragen m.b.t. Statenbrief afdoening motie 'Hout, daar kun je op bouwen' RGW 13 januari 2021

Inleiding

Belangrijk is dat de provincie een passende rol inneemt om de realisatie van houtbouwoningen verder te brengen. De provincie realiseert zelf geen woningen en haar invloed in het stimuleren van veranderingen in bouwmethoden (houtbouw, biobased, circulair) is beperkt mogelijk via de provinciale omgevingsvisie of -verordening. Er is gekozen om in te zetten op een rol die goed bij de provincie past; namelijk het stimuleren, het verbinden en het kennisdelen. Inmiddels lopen er diverse trajecten bij de rijksoverheid, kennisinstellingen, bouwbedrijven en belangenbehartigers die de mogelijkheden van houtbouw uitwerken. De provincie Utrecht gaat input leveren in lopende trajecten als het biobased bouwen en volgt actief welke ontwikkelingen en kansen zich voordoen. Houtbouw willen we een integraal onderdeel maken van duurzaam en circulair bouwen. En we gaan een provinciaal convenant Duurzaam Bouwen opstellen om met de gemeenten en betrokken partners in de provincie Utrecht zo ook houtbouw meer en beter onder de aandacht te brengen. Vanuit onze betrokkenheid bij bouwprojecten en gebiedsontwikkelingen in de provincie kennen we reeds vele spelers in het veld en kunnen we kennis delen, verder uitwerken en stimuleren dat het wordt toegepast in bouwplannen en voorbeeldprojecten.

De provincie pakt dit actief op middels de vijf in de Statenbrief benoemde punten;

- Aansluiten bij de strategische verkenning 'Meer ruimte voor biobased bouwen' van het Rijk. De kennis die hierbij wordt opgedaan en de ontwikkelingen waar marktpartijen aan werken wordt gedeeld met de partners die werken aan het versnellen van de woningbouw in onze provincie zoals gemeenten, bouwers, ontwikkelaars, corporaties, waterschappen en brancheorganisaties;
- De bijdrage van houtbouw aan duurzame gebiedsontwikkeling versterken door in 2021 samen met de partners in de bouwketen werken aan de totstandkoming van het 'Convenant Duurzaam Bouwen' en de 'Afspraken Klimaatadaptief Bouwen Utrecht';
- Het stimuleren en steunen van lopende initiatieven vanuit lijn 4 (Kennisbank) van het uitvoeringsprogramma Versnelling Woningbouw 2021-2024;
- Waar mogelijk, de belemmeringen wegnemen zodat partijen tot pilots en/of voorbeeldprojecten kunnen komen. Er wordt onderzocht hoe en op welk tijdstip een challenge houtbouw kan worden ingezet om dit te verder te stimuleren;
- De opbrengsten en ontwikkelingen uit het landelijke traject 'City Deal Circulair en Conceptueel Bouwen' volgen we goed. Voor nu geven we prioriteit aan bovengenoemde punten.

Het provinciale convenant Duurzaam Bouwen moet een leidraad zijn voor partijen om tot realisatie van houtbouw als bouwmethode te komen. Planning is om rond de zomer het convenant af te ronden. De eerste aanzet van het convenant willen we graag met PS bespreken opdat er nog suggesties en opmerkingen kunnen worden meegegeven bij het afronden van het convenant Duurzaam Bouwen. Gesprekspunten kunnen zijn de geformuleerde ambities, de rol en positie van de provincie en de benodigde inzet van menskracht, deskundigheid en/of middelen. In Q3 kan het afgeronde convenant Duurzaam Bouwen met PS worden gedeeld.

Partij	Nr.	Vraag / Input	Antwoord / Reactie
SP	1	<p>P.2 Statenbrief: “Een voorbeeld hiervan is dat veel houtverbindingen, dus zonder ijzeren componenten, nog onbekend terrein zijn voor architecten, bouwkundigen en vergunningtoetsers. Om hierin een verandering te stimuleren zal de provincie een regisserende rol gaan vervullen.”</p> <p>Vraag: wat houdt die regisserende rol in?</p>	<p>Zie ook inleiding.</p> <p>We willen de regie voeren zodat er een convenant Duurzaam Bouwen komt waarin ook de ambities met betrekking tot houtbouw zijn opgenomen. Bij de voorbereiding en uitvoering van het convenant past een rol gericht op het stimuleren, het verbinden en het kennisdelen met en tussen de relevante stakeholders. Waar mogelijk willen we knelpunten helpen op te lossen en eventueel voorbeeldprojecten een kans geven.</p>
	2	<p>P.2 Statenbrief: “Men kijkt nog te beperkt naar de lange termijn voordelen van houtbouw omdat deze voordelen nog onbekend terrein zijn t.o.v. traditionele bouw. Verschillende financieringspartijen zijn wel al gestart met het wegnemen van deze onbekendheden. De provincie zal regisseren op de aanpassing van desbetreffend beleid, regelgeving en normering.”</p> <p>Vraag: Is dit een Provinciale taak, specifiek voor PU? Ligt dat niet veel eerder bij het Rijk?</p>	<p>Inderdaad heeft het rijk een belangrijke rol bij het zorgen dat er, gericht op houtbouw als bouwmethode, nieuw beleid, aanbestedingsregels, normering en regelgeving komen. De provincie heeft een belangrijke rol bij het input leveren hiervoor en het stimuleren en kennisdelen bij de toepassing.</p>

GroenLinks	3	<p>Het onderzoek wat nu uitgevoerd is lijkt erg beperkt. Er wordt gesproken over een regierol voor de provincie, maar die regie blijkt eigenlijk niet uit de voorgestelde acties. Ook lijkt in deze afdoening nog een en ander te missen, zoals bv aansluiten bij de meest recente activiteit in de 2^e kamer op het gebied van houtbouw; zo wordt er met geen woord gerept over de motie van der Lee (verderonderzoek naar houtbouw), of de recente vragen van Van Eijs over het aanpassen van de rekenregels voor MPG's mbt biobased bouwen).</p> <p>- P.1 "Houtbouw verkeert op dit moment in een te vroeg stadium van een transitie om een bijdrage te leveren aan de verduurzaming en versnelling van de woningbouw, zoals gesuggereerd in de motie." Dit is een enorm stevig statement, waar is dit op gebaseerd? Verschillende bronnen zijn het niet hiermee eens, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> o Woningcorporatie Fien Wonen, oa actief in gemeente Vijfheerenlanden, is overgestapt op biobased bouwen, oftewel houtbouw: <ul style="list-style-type: none"> ▪ https://www.fienwonen.nl/over-fien-wonen/nieuws-publicaties/laatste-nieuws/nieuwsbericht/vpro-fien-wonen-gaat-wel-voor-houtbouw ▪ https://www.fienwonen.nl/over-fien-wonen/nieuws-publicaties/laatste-nieuws/nieuwsbericht/wat-betekent-biobased-bouwen-voor-de-co2-impact-van-fiens-doen-en-laten. Er wordt dus al gebouwd met hout, op grote schaal, betaalbaar, en met tempo, in de provincie Utrecht! o Inmiddels is er een motie met 125 stemmen voor(!) aangenomen in 2^e kamer die juist ook aandringt op meer houtbouw: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2019Z20579&did=2019D43035. o De sector zelf wil graag over naar biobased materialen, maar ziet zich nog gehinderd door huidige rekenregels: https://www.duurzaam-ondernemen.nl/bouwers-in-opstand-tegen-norm-duurzaam-bouwen-hout-dupe-van-oneerlijke-rekensom/. o Ook zijn er recent weer vragen gesteld over het bereken van MPG en CO2 opslag door houtbouw, in de hoop dat deze rekenregels worden aangepast: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2020Z25128&did=2020D52792 	<p>Dit is gebaseerd op de opgedane kennis binnen het onderzoek. Houtbouw bevindt zich aan het begin van een transitie. Fien Wonen is als middelgrote corporatie een koploper. Zij ervaren nog veel uitdagingen door de fase waarin houtbouw nu nog verkeert. Fien Wonen heeft in 2019 24 nieuwe woningen opgeleverd; alle in Zuid Holland. Er kan geconstateerd worden dat de transitie aan snelheid begint te winnen n.a.v. de genoemde punten. Dit wordt meegenomen in de verdere uitwerking.</p>
	4	<p>Bijna alle genoemde acties gaan alleen maar uit van het volgen van acties van anderen. De motie vraagt juist om eigen initiatief, en voorop lopen. Nu lijkt het alsof we achter anderen aanlopen. Waarom wordt gekozen voor deze aanpak?</p>	<p>Zoals aangegeven in de statenbrief, zit houtbouw in de beginfase van een transitie. Dit maakt dat het inzetten voor de versnelling van de woningbouwopgave op dit moment nog niet mogelijk is. Als provincie gaan we nu aan de slag met de 5 genoemde sporen om aandacht te geven aan de ontwikkeling en toepassing van houtbouw. Met het convenant Duurzaam Bouwen willen we de provinciale ambities benoemen en aangeven hoe we die willen/kunnen realiseren.</p>

5	<p>P.2: De provincie zal een regisserende rol gaan vervullen; dat blijkt niet uit de acties die genoemd worden op pagina 1. Hoe wordt die regierol ingevuld? Welke belemmerende normering en regelgeving gaat de provincie aanpassen, bijvoorbeeld via de omgevingsvisie en verordening?</p>	<p>Zie beantwoording vraag 1 en 2. Voor normering zijn de daarvoor bevoegde instituten aan zet om deze te veranderen. Middels stimuleren en het convenant Duurzaam Bouwen wil de provincie dit aanjagen. Door het aansluiten bij de strategische verkenning 'Meer ruimte voor biobased bouwen' kan het gesprek gevoerd worden over regelgeving. De omgevingsvisie en verordening zijn niet de middelen om normering en regelgeving te regelen of af te dwingen.</p>
6	<p>Verkenning houtbouw, een samenvatting op hoofdlijnen: P.1; welke seminars zijn online bijgewoond? Met welke experts is gesproken. Hoeveel uur is er gestopt in dit onderzoek?</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Webinar: Houtbouw, voordelen en feiten - Webinar: Bouwen met hout, hoe doe je dat? - Nationaal Digitaal Houtbouwcongres 2020 - Verantwoord bouwen met hout; hoe dan? (NMU) - Special Livecast : Ruimte voor Biobased Bouwen - Pakhuis de Zwijger - Community of Practice Houtbouw via Invest NL i.o.v. EBU. - Deepdive dialoog opschaling houtbouw via Circle Economy <p>Er is een lijst met partijen waarmee gesproken is opgenomen in de bijlage van de Statenbrief. Specifieke experts worden vanwege de AVG niet benoemd in deze beantwoording.</p> <p>360 uur</p>

7	P.1; met welke specifieke houtbouw-experts (bv experts op het gebied van CLT, of Nederlandse architecten of corporaties die al wel ervaring hebben met houtbouw), is er gesproken? Of is er alleen gesproken met experts uit de traditionele bouw?	Kennis over houtbouw is o.a. opgedaan bij de seminars uit de beantwoording van vraag 6. Verder kan uit de beantwoording opgemaakt worden dat er een duidelijk beeld is geschetst door juist niet alleen met personen uit de traditionele bouw te praten.
8	P.1; als er in andere landen al wel grootschalig houtbouw plaatsvindt, waarom kan deze kennis dan niet op korte termijn geïmporteerd worden naar de provincie Utrecht?	Relevante kennis uit het buitenland nemen we mee bij het op te stellen convenant Duurzaam Bouwen.
9	P.1; als financiering nu vooral het grote probleem is, waarbij er te hoge kosten worden begroot, terwijl vaak blijkt dat kosten lager uitvallen omdat de risico's lager zijn, kunnen wij als provincie dan niet juist garant staan om deze risico's weg te nemen en houtbouw te versnellen?	Garantstelling is een instrument dat wordt meegenomen in het op te stellen convenant duurzaam bouwen.
10	P.2 Er wordt aangegeven dat er energie op het thema zit. De provincie zou dan toch juist de vraag kunnen stimuleren? Waarom wordt houtbouw dan niet meegenomen in het programma versnelling woningbouw? Of steviger neergezet in de regionale programmering?	Zie ook inleiding. Bij het regionaal programmeren wordt met gemeenten gesproken over kwantitatieve en kwalitatieve aspecten van woningbouw. Duurzaamheid is één van de thema's. De uitkomsten van het regionaal programmeren vormen het vertrekpunt voor de werkzaamheden van het uitvoeringsprogramma Versnelling woningbouw.
11	P.2; "De provincie richt haar ogen op de ontwikkelingen die elders in het land plaatsvinden om hiervan te leren." De motie vraagt juist aan de provincie om een voortrekkersrol te nemen, en juist zelf actief houtbouw te stimuleren. Waarom wordt er dan gekozen voor deze aanpak?	De provincie wil snel en efficiënt leren van de koplopers die er nu zijn. Met de 5 genoemde sporen gaan we nu ook de houtbouw aandacht geven. En het convenant Duurzaam Bouwen geeft een verdere uitwerking van onze ambities.

12	<p>P.2; Door te wachten op actie elders, lopen Utrechtse bouwers mogelijk een (kennis)achterstand op bij bedrijven elders. Dit terwijl juist uit alle onderzoeken blijkt dat Utrecht enorme potentie heeft op het gebied van duurzaam bouwen (circulair /biobased). Waarom blijkt deze urgentie wel uit de uitvoeringsagenda circulaire economie, maar komt deze in het afdoen van deze motie niet terug?</p>	<p>Met het opstellen van het convenant Duurzaam Bouwen krijgt deze urgentie verder aandacht. Utrechtse bouwers werken veelal landelijk en hebben een eigen verantwoordelijkheid. Van belang dat gemeenten in hun bouwprojecten tot de juiste afspraken komen mbt circulair en biobases bouwen.</p>
13	<p>P.2; er wordt veel gesproken over belemmering in beleid, aanbestedingsprocedures, normering en regelgeving. Welke regelgeving wordt hier precies bedoeld, en is dit landelijk, provinciaal of regionaal? Idem, welk beleid? Idem, Welke aanbestedingsprocedures?</p>	<p>De belemmering gaat door alle lagen heen. Enkele voorbeelden zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkelen van normeringen en rekenregels door landelijke kennisinstututen en het rijk - Stedenbouwkundige visies die uitgaan van 'traditioneel ontwerp'. - Welstandscommissie die toetsen binnen voor hen bekende kaders en daarbij focussen op de ingesloten gedachten dat hout snel rot en veel onderhoud eist. Of dat hout niet past binnen een stedelijke omgeving. - Vergunningtoetsers die niet bekend zijn met houtconstructies en de berekeningen toetsen op basis van traditionele bouw. - Aanbestedingsprocedures voor woningbouwprojecten die door kostentechnische redenen, door financiële beperkingen of door eisen vanuit bijv. stedenbouwkundige kaders niet inzetten op houtbouw.
14	<p>Welke projecten lopen er momenteel met houtbouw in de provincie Utrecht? heeft de provincie daar een overzicht van?</p>	<p>Een overzicht van houtbouwprojecten vormt geen onderdeel van de monitoring binnen het uitvoeringsprogramma. Het project Hoefse Hout in Amersfoort is bekend.</p>

15	<p>Aangezien ook uit dit zeer beknopte onderzoek is gebleken dat dit onderwerp leeft in de sector en er genoeg animo is; kunnen houtbouwprojecten alsnog een bijzondere status krijgen in het kader van versnelling woningbouw en daar meedingen in de financiering die daarvoor vrijkomt? Of kan er in het kader van coronaflankerend beleid geld vrij gemaakt worden voor echt toekomst-bestendige bouw zoals houtbouw versnellen?</p>	<p>In het uitvoeringsprogramma versnelling woningbouw 2021-2024 is geen bijzondere status voor houtbouw opgenomen. Houtbouwprojecten die zorgen voor versnelling komen in aanmerking voor de faciliteiten die het uitvoeringsprogramma biedt. Daarnaast worden er middelen en capaciteit ingezet voor verdere uitwerking van deze motie zoals benoemd in de Statenbrief. En innovatieve en voorbeeldprojecten kunnen we immer stimuleren.</p>
16	<p>Welke rol gaat de provincie spelen richting het Rijk om regelgeving waar nodig aan te passen?</p>	<p>Door het aansluiting bij de strategische verkenning 'Ruimte voor biobased bouwen' en het opstellen van het convenant Duurzaam Bouwen wordt gewerkt aan de inzet op verandering van de regelgeving.</p>
17	<p>Actief kennis overdragen; de brief zegt vanuit lijn 4 van het versnellingsprogramma woningbouw nl. de Kennisbank. Daar staan als acties: proactief kennisdelen, discussiebijeenkomsten organiseren. Nu was dit element ook in het versnellingsprogramma niet erg duidelijk omschreven. Wat gaat er concreet gebeuren? Komen er bijeenkomsten? Wat is hierin de meerwaarde van de provincie naast de rol van kennisdelen die de kennisinstututen in de provincie ook al hebben? Kortom, heel veel vragen. Wij hopen op een uitgebreider traject, eer er kan worden gesproken van een afgedane motie.</p>	<p>Zie ook inleiding en de daar benoemde acties. We willen richting de totstandkoming van het convenant graag met PS spreken over suggesties en opmerkingen die zij mee wil geven in de verdere uitwerking. Indien mogelijk willen we ook nog een fysieke kennissessie/bijeenkomst over houtbouw voor onze partners organiseren.</p>